

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

720

Vragen van de leden **Sjoerdsma** en **Schouw** (beiden D66) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *de Brandpunt uitzending «De lange arm van Kagame»* (Ingezonden 11 november 2014).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (ontvangen 2 december 2014).

Vraag 1

Wat is uw reactie op de Brandpunt uitzending «De lange arm van Kagame»?¹

Antwoord 1

Het kabinet betreurt het dat Brandpunt geen hoor en wederhoor heeft toegepast en daardoor niet het feitenrelaas van het Ministerie van Veiligheid en Justitie, het Ministerie van Buitenlandse Zaken of ambassade Kigali heeft kunnen weergeven.

Vraag 2

Kunt u aangeven in hoeverre de uitspraken van de klokkenluider in de uitzending over het manipuleren van rapporten overeenkomen met de werkelijkheid?

Antwoord 2

De uitspraken van de voormalige vertrouwenspersoon stroken niet met de werkelijkheid. Er is geen sprake van manipulatie van onderzoeksrapporten door de Nederlandse overheid.

De voormalige vertrouwenspersoon heeft eerder dit jaar soortgelijke uitspraken gedaan in een schriftelijk interview. Omdat zijn uitspraken individuele asielzaken betreffen is het kabinet gebonden aan vertrouwelijkheid en kan niet ingaan op concrete details. Wel kan het kabinet u informeren dat de IND het Ministerie van Buitenlandse Zaken indertijd om een schriftelijke zienswijze heeft gevraagd op de uitspraken van de voormalige vertrouwenspersoon. Hierin worden de uitspraken van de voormalige vertrouwenspersoon over manipulatie van zijn onderzoeksrapporten weerlegd. De

¹ <http://brandpunt.kro.nl/seizoenen/2014/afleveringen/09-11-2014/fragmenten/de-lange-arm-van-kagame>

zienswijze van het Ministerie van Buitenlandse Zaken is indertijd door de IND verzonden naar de behandelend rechter in de betreffende asielzaak en de gemachtigde van betrokken asielzoeker. Daarbij is door het Ministerie van Buitenlandse Zaken aangeboden om de totstandkoming van het betreffende individuele ambtsbericht mondeling toe te lichten aan de rechter. Het kabinet is van mening dat hiermee op correcte wijze en via de geëigende weg inzicht is verstrekt in de gang van zaken.

Vraag 3

Bent u bereid een nader onderzoek uit te voeren naar de uitspraken van deze klokkenluider?

Kunt u nader toelichten hoe dergelijke individuele ambtsberichten tot stand komen? Hoe wordt de objectiviteit van dergelijke ambtsberichten getoetst?

Antwoord 3

Daar ziet het kabinet geen aanleiding toe aangezien het Ministerie van Buitenlandse Zaken reeds ten behoeve van de juridische procedure in een individuele asielzaak een toelichting heeft verstrekt op de gang van zaken. Zie ook het antwoord op vraag 2.

Individuele ambtsberichten (IAB) worden op verzoek van de IND door het Ministerie van Buitenlandse Zaken opgesteld. In het IAB wordt, voorzover mogelijk, antwoord gegeven op specifieke onderzoeksvragen van de IND in een individuele asielzaak. Aan IAB's ligt onderzoek in het land van herkomst van de asielzoeker ten grondslag. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door een vertrouwenspersoon die op basis van zijn of haar kennis, netwerk en toegang door de ambassade is geworven. Integriteit en zorgvuldigheid zijn belangrijke vereisten voor een vertrouwenspersoon om het onderzoekswerk te kunnen doen, dat vaak in moeilijke en complexe omstandigheden wordt uitgevoerd. Het functioneren van een vertrouwenspersoon wordt geregeld met hem of haar besproken.

Vertrouwenspersonen werken op basis van een werkinstructie met richtlijnen voor het verrichten van onderzoek. Zo worden er eisen gesteld aan te gebruiken bronnen en onderzoeksmethoden en dient de vertrouwenspersoon hierover te rapporteren in zijn verslag. Op deze manier wordt inzichtelijk gemaakt hoe de informatie van de vertrouwenspersoon is verkregen en hoe de betrouwbaarheid van de gebruikte bronnen kan worden beoordeeld. Bij dit onderzoek is het essentieel dat de veiligheid van de asielzoeker, diens familie of de onderzoeker niet in gevaar wordt gebracht en de band met Nederland danwel de asielprocedure niet bekend wordt. De Rwandese autoriteiten zijn op geen enkele wijze betrokken bij of geïnformeerd over deze onderzoeken. Het onderzoek van een vertrouwenspersoon wordt door zowel ambassade als ministerie kritisch getoetst op het gebruik van bronnen, betrouwbaarheid van informatie en onderzoeksmethoden. De IND vergewist zich ten behoeve van een zorgvuldige besluitvorming ervan dat het IAB zorgvuldig tot stand is gekomen, inhoudelijk inzichtelijk is en voldoende wordt onderbouwd door de onderliggende stukken.

In het geval een vreemdeling twijfelt aan de juistheid van het IAB, kan deze in de lopende procedure ook nog aan de rechters vragen om te toetsen of het IAB wordt gedragen door de onderliggende stukken en aan de besluitvorming ten grondslag kan worden gelegd. De rechter kan volledig inzage krijgen in de onderliggende stukken van een IAB.

Vraag 4

Kunt u uiteenzetten welke garanties Nederland heeft gekregen van Rwanda dat er eerlijke processen zullen plaatsvinden?

Antwoord 4

Rwanda is een rechtsstaat in opbouw; het justitiële apparaat is opgebouwd na de totale ineenstorting in 1994. Op basis van de uitspraken van het International Criminal Tribunal for Rwanda (ICTR) kan worden geconcludeerd dat het Rwandese rechtssysteem inmiddels grotendeels voldoet aan de internationale standaarden. Het ICTR, het Europees Hof voor de rechten van de Mens en een aantal nationale rechtbanken in Europa oordelen dat de Rwandese rechterlijke macht voldoet aan het vereiste van een eerlijk proces. Berechting in Rwanda van een in Nederland of elders verblijvend persoon kan alleen als Rwanda verzoekt om uitlevering. Dit staat los van onderzoek in

het kader van artikel 1F Vluchtelingenverdrag dat Nederland eigenstandig uitvoert, waarbij inzake individuele zaken geen contact is tussen IND en Rwandese autoriteiten.